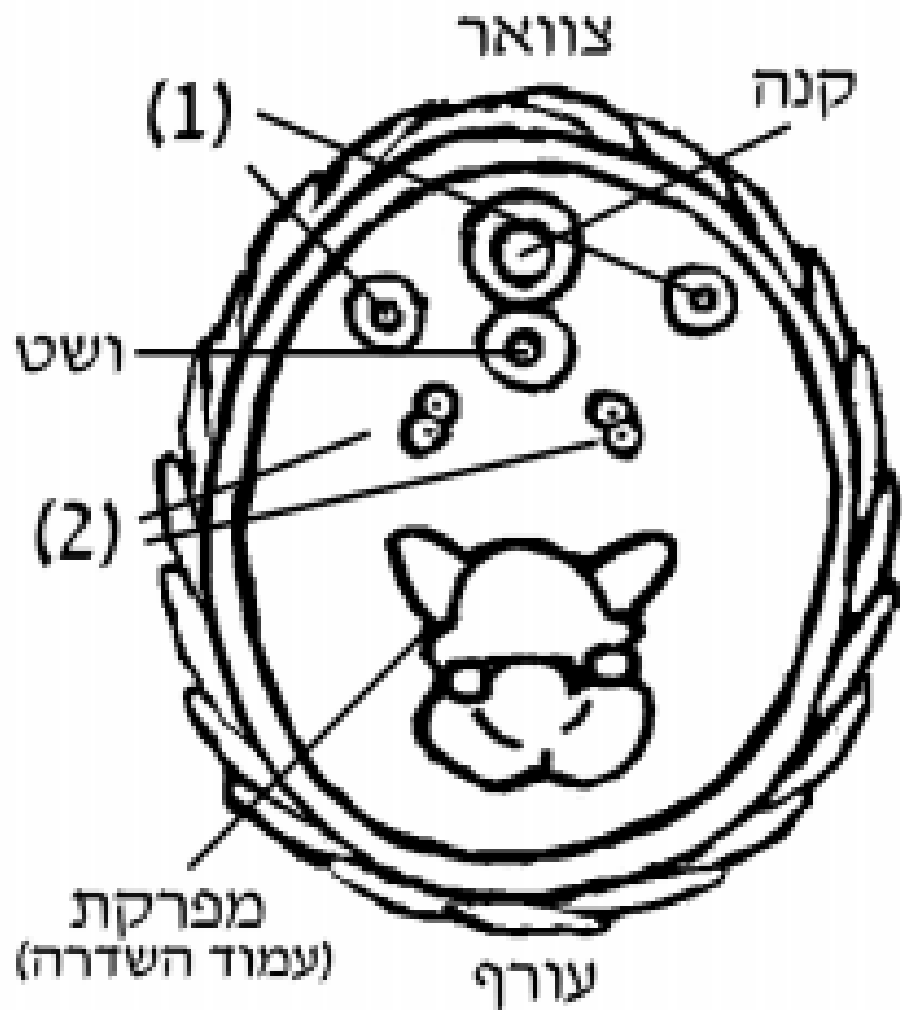

62 מתרצת הגמרא: לעולם אף שחיטת גרגרת לבדה כשירה. ומה שלא
63 שנתה הברייתא 'שחט את הגרגרת ונשמת הושט', הוא משום דרק
64 גרגרת עבירה לאישתמוטי (דרכה להשטם), אבל ושט אין דרכו
65 להשטם ממקומו.
66 מוסיפה הגמרא להקשות על רב נחמן מברייתא אחרת: תא שמע,
67 שחט שני חציאי סימנין בעוף פסולה, עד שישחוט רובו של אחד
68 מהם. ואין צריך לומר בבהמה ששחיתה בשני סימנים, שהשחיטה
69 פסולה עד שישחוט רוב שנים. רבי יהודה אומר, בעוף אין די
70 בשחיטת הסימן בלבד, אלא עד שישחוט את הושט ואת הירידין.
71 משמע מדברי, ששחיטת העוף אינה כשירה אלא בושט ולא בקנה,
72 ודלא כרב נחמן.
73 מתרצת הגמרא: הוא הדין שאף שחיטת הקנה כשירה, אלא משום
74 שהושט סמוך לירידין, ורבי יהודה מצריך את שחיטת הורידים, על
75 כן נקט ושט יחד עם הורידים.
76 מקשה הגמרא על רב אדא בר אבהו מברייתא: תא שמע, אם
77 הפסיק באמצע השחיטה ושהה שיעור זמן שיש בו כדי לעשות
78 שחיטה אחרת, ואחר כך השלים את השחיטה, שחיטתו פסולה משום
79 'שהיה'. אבל אם שחט חצי גרגרת ושהה כדי שחיטה אחרת,
80 ואחר כך גמרה – את השחיטה, שחיטתו כשרה. משום שבחיתוך
81 חצי הקנה הראשון עדיין לא התחילה יציאת חיות הבהמה ואינו
82 נחשב לתחילת השחיטה. מאי לאו בשחיטת עוף דיברה הברייתא,
83 ומאי גמרה, גמרה לשחיטת הגרגרת. הרי שאף שחיטת הקנה
84 בלבד כשירה בעוף, ולא כרב אדא בר אבהו.
85 מתרצת הגמרא: לא רק בעוף דיברה הברייתא, אלא אף בבהמה.
86 ומאי גמרה, גמרה לשחיטה פולה. שאם שחט חצי קנה ושהה,
87 ואחר כך השלים את שחיטת הקנה והושט, שחיטתו כשירה.
88 מוסיפה הגמרא להקשות על רב אדא בר אבהו מברייתא אחרת: תא
89 שמע, הרי שהיה חצי קנה פגום מאליו, והוסיף עליו חיתוך כל
90 שהוא וגמרו למעשה השחיטה, שחיטתו כשרה. שכן על ידי אותו
91 משהו ששחט בו, כבר נשחט רוב הסימן. מאי לאו (האם לא) דיברה
92 הברייתא בעוף, ומאי גמרו, גמרו לקנה. הרי שדי לו לעוף
93 בשחיטת רוב קנה, ולא כרב אדא בר אבהו.
94 מתרצת הגמרא: לא בעוף דיברה הברייתא אלא בבהמה דווקא,
95 ומאי גמרו, גמרו לושט. שאם שחט כל שהוא בקנה ונעשה שחוט
96 ברובו, ואחר כך שחט גם את רוב הושט, שחיטתו כשירה.
97 מוסיפה הגמרא להקשות על רב אדא בר אבהו מברייתא אחרת: תא
98 שמע, ביצד מולקין את תפאת העוף, חותך בצפורנו את השררה
99 ואת המפרקת בלא רוב בשר הצואר. עד שמוגיע לושט או לקנה.
100 הגיע לושט או לקנה, חותך סימן אחד מהם ורוב הבשר עמו.
101 ובעולה של עוף הוא חותך שנים, או רוב שנים. הרי מפורש
102 בברייתא, שהכשר העוף הוא בין בושט ובין בקנה, ותיובתא דרב
103 אדא בר אבהו.
104 מסיימת הגמרא: אכן תיובתא היא מכאן לדבריו.
105 שואלת הגמרא: מאי הוי עלה – מה יהיה דין שחיטת העוף, האם
106 הכשרו אף בקנה כדברי רב נחמן, או שאין הכשרו אלא בושט בלבד
107 כדברי רב אדא בר אבהו.
108 תמדה הגמרא: וכי יש מקום יש להסתפק בדיון זה ולשאל 'מאי הוי
109 עלה', הלא כבר נדחו דברי רב אדא בר אבהו מהברייתא המבארת
110 דין מליקה, שמפורש בה שהכשר העוף הוא בין בושט ובין בקנה,
111 בדרבנאמר – כאמור לעיל.
112 משיבה הגמרא: אכן מפורש בברייתא שמליקת חטאת העוף כשירה
113 בקנה בלבד, אך דלמא (שמן) יש לחלק בין שחיטה למליקה,
114 ולשאי תתם במליקה, משום דאיכא בה גם שבירת שררה את
115 ומפרקת על כן נפסקת חיותה בכל שהוא. ואף בחיתוך הקנה בלבד.
116 אבל שחיטה שאין בה שבירת שדרה ומפרקת, עדיין יש להסתפק בה
117 מאי דינה, האם היא כשירה אף בקנה לבד או לא.
118 מוכיחה הגמרא כדברי רב נחמן ממעשה שהיה: תא שמע, דההוא
119 בר אוזיא דתוה בי רבא, אתא כי ממשם קועיה דמא – אותו אוזו
120 שהיה בבית רבא הגיע כשצוארו מלוכלך בדם, והיה צורך לבדוק
121 את סימניו, שמא נפסק לו הקנה או ניקב הושט. אמר רבא, היכי
122 נעביה, איך נוכל לבדוקו.

1 מסיימת הגמרא את קושייתה: מאי לאו בעוף, שכן מצינו בו דקא
2 בעי ליה לדמיה לניבא – שהוא צריך לדמו, כדי להבריא את העש
3 מהבגדים. הרי ששחיטת העוף מן התורה, שאם לא כן נחירתו היא
4 שחיטתו ותהיה טעונה כיסוי.
5 מתרצת הגמרא: לא בעוף דיברה הברייתא אלא בבהמה, שמצינו
6 דקא בעי ליה לדמיה לניבא – שהוא צריך את דמה לצבוע בו עור
7 אדם.
8 הגמרא מקשה על דברי רב יהודה ממשנה: תא שמע, מליקת עוף
9 היא בצפורן ומן העורף ולא בסכין ומן הצואר כשחיטה, וקודם שובר
10 את המפרקת ואחר כך חותך את הסימנים. ושנינו בובחים (סוה), שאם
11 מלק בסכין ולא בצפורן, נעשה העוף נבילה, והרי הוא מטמא
12 בגדים אפית הפליעה, כדוין נבלת עוף טהור, המטמאת את האדם
13 האוכלה ואת הבגדים שעליו בשעה שהיא נכנסת לבית בליעתו. ואי
14 אמרת אין שחיטה לעוף מן התורה, נהי נמי דכי תבר ליה – אפילו
15 שאם שבר את השררה ואת המפרקת הוויא לה מרפה קודם
16 שחיטתו. מכל מקום תהני לה שחיטת הפסין לשררה מידי נבלה.
17 שהרי אף שאין השחיטה מתירה את הטריפה באכילה, הרי היא
18 מטהרת אותה מידי טומאת נבילה. ואף במליקה בסכין יש לעוף
19 להטהר מידי נבילה, ואפילו שאין זו שחיטה כהלכתה, הרי לרב
20 יהודה עוף אינו צריך שחיטה.
21 מתרצת הגמרא: מחלוקת תנאים היא בשחיטת עוף, ורב יהודה בשם
22 רבי יצחק בן פנחס הוא דאמר כי האי תנא הסובר שאינה מן
23 התורה. דתניא, רבי אלעזר הקפרי כרבי אומר, מה תלמוד לומר
24 בבהמת פסולי המוקדשין שנפרתה 'אך באשר יאכל את הצבי וגו'
25 ואת האיל בן תאכלנו' (דברים יב כב), וכי מה למדנו מצבי ואיל. אלא
26 אמור מעתה, הרי זה (הצבי והאיל) בא ללמד על פסולי
27 המוקדשין, ונמצא למד מהם. שמקיש הכתוב צבי ואיל לפסולי
28 המוקדשין, מה בהמת פסולי המוקדשין אינה ניתרת אלא
29 בשחיטה, אף חיה כצבי ואיל אינו ניתר אלא בשחיטה. ואולם עוף
30 אין לו שחיטה מדברי תורה, אלא מדברי סופרים.
31 שואלת הגמרא: מאן הוא התנא דפליגי עליה דרבי אלעזר הקפרי,
32 וסובר שיש לעוף שחיטה מן התורה.
33 משיבה הגמרא: רבי היא דתניא, רבי אומר, נאמר (שם יב כא) ויבחה
34 מבקרך ומצאנך וגו' באשר צויתך. והרי לא מוזכר בשום מקום
35 שציווהו, אלא מלמד שנצטווה משה בעל פה על שחיטת הושט ועל
36 שחיטת הקנה, ועל דין שחיטת רוב סימן אחד בעוף, ועל רוב שנים
37 בבהמה. ומסתמימת דברי רבי רוב אחד בעוף רוב שנים בבהמה,
38 משמע שכשם שבהמה הם בשחיטה דווקא הוא הדין לעוף.
39 שנינו במשנה: השוחט סימן אחד בעוף שחיטתו כשירה. ונחלקו
40 אמוראים באיזה סימן היא כשירה: איתמר, רב נחמן אמר, או
41 בושט לבדו או בקנה לבדו. ורב אדא בר אבהו אמר, דווקא
42 בשחיטת הושט לבדו העוף כשר, ולא בשחיטת הקנה.
43 מפרשת הגמרא: רב נחמן אמר 'או וושט או קנה', משום ש'אחד'
44 קתני, ומשמע אחד כל דהו – איזה שיהיה. ורב אדא בר אבהו
45 אמר, 'וושט ולא קנה', משום דמאי 'אחד', המיוחד שבסימנים,
46 שעיקר החיות תלויה בו. והוא הושט שנטרף אף על ידי נקב כלשהו,
47 מה שאין כן בקנה, שאינו נטרף אלא בפסיקת רובו.
48 (סימן שחט חציין גרגרת פנימה דתפאת העוף)
49 מקשה הגמרא על שיטת רב נחמן מברייתא: מיתיבי, שחט בעוף את
50 הושט, ואחר כך נשמה הגרגרת ממקומה, כשרה. ואף על פי
51 שמשוטת גרגרת היא טריפה, מכל מקום בשעת שחיטתה עדיין היתה
52 כשירה. אבל אם קודם נשמה הגרגרת, ורק אחר כך שחט את
53 הושט, הרי היא פסולה, שכן נטרפה קודם השחיטה.
54 ואם שחט את הושט, ולאחר השחיטה נמצאת הגרגרת שמוטה,
55 ואינו יודע אם קודם שחיטה נשמה והרי היא טריפה, או אם
56 לאחר שחיטה נשמה והרי היא כשירה, זה היה מעשה שבא לפני
57 חכמים. ואמר בו, כל שנולד ספק בשחיטה, האם נעשתה בכשרות
58 והתירה את העוף באכילה או לא, הרי היא פסולה. ומכך שונה
59 הברייתא דווקא באופן שבו נשחט הושט ונשמה הגרגרת. ואילו
60 אופן הפוך של שחיטה בגרגרת ונשמת הושט לא קתני, משמע
61 שאין די בשחיטת הגרגרת לבדה, ודלא כרב נחמן המכשיר אף בזה.

ושט סמוך לורידין

(1) ורידים לשיטת בעל ערך השולחן.

(2) ורידים לשיטת רוב המפרשים.